

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИКОНАВСЬКО-ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ (бандура, балалайка, домра, гітара, цимбали)

Фахова профілізація «Народні інструменти»

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Магістр	
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво	
Курс	1, 2	
Семестр	1-4	
Обсяг дисципліни (години / ECTS)	360 / 12	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладачів	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Доценко Володимир Ігорович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Професор
	Посада	Професор кафедри народних інструментів
	Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Dozenko.pdf
	e-mail	vladimirdotsenko1962@gmail.com
Інформація про викладачів	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Костенко Наталія Євгенівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostenko.pdf
	e-mail	kostenkonatalia1@gmail.com
Інформація про	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Костогриз Сергій Олександрович

викладачів	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostogryz.pdf
	e-mail	sergukrinternet@ukr.net
Інформація про викладачів	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Мандзюк Любов Сергіївна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Mandziuk.pdf
	e-mail	lubov_mandziuk@ukr.net
Інформація про викладачів	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Ткаченко Вікторія Миколаївна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів
	Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Tkachenko.pdf
	e-mail	viktoriya2001guitar@gmail.com
Інформація про викладачів	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Кужба Михайло Дмитрович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор мистецтва
	Посада	Викладач кафедри народних інструментів
	Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kuzhba.pdf
	e-mail	kuzhba@ukr.net
Анотація	Отримані компетентності допоможуть здобувачам: у провадженні в майбутньому на професійному рівні викладацької, методичної та музично-просвітницької діяльності на основі досягнень та досвіду кращих виконавських шкіл і найяскравіших їх представників; у вільному орієнтуванні в законодавчих та методико-наукових джерелах; в оволодінні професійною діяльністю в галузі сольного виконавства, народно-інструментальної педагогіки, усвідомленні важливості творчого підходу.	
Мета дисципліни	Формування комплексу знань із професійної діяльності в галузі сольного виконавства, народно-інструментальної педагогіки, які є усталеними в системі академічного народно-виконавського мистецтва, та їх практичного	

	застування.
Програмні результати навчання	<p>РН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.</p> <p>РН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.</p> <p>РН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати автономно</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.</p> <p>СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.</p> <p>СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.</p> <p>СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.</p> <p>СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p><i>Тема 1.</i> Віртуозний твір; кантиленна п'єса; твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, фантазія тощо); два різнохарактерні твори.</p> <p><i>Тема 2.</i> Віртуозний твір; кантиленна п'єса; твір, що повторюється з попереднього репертуару; твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, фантазія тощо); два різнохарактерні твори.</p> <p><i>Тема 3.</i> Віртуозний твір; кантиленна п'єса; твір, що повторюється з попереднього репертуару; твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, фантазія тощо); два різнохарактерні твори.</p> <p><i>Тема 4.</i> Підготовка програми підсумкової атестації (сумарна тривалість програми 40-60 хвилин), до якої обов'язкове включення: твору великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, фантазія тощо); твору українського композитору або обробки на українську тему (різноманітні жанрові втілення); оригінального твору.</p>
Види занять	Індивідуальні заняття, самостійна робота

Методи навчання	Практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод демонстрацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (закріплення виконавських навичок, розв'язання завдань).
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (max 60 балів): презентація володіння засобами виконавської виразності та технічною майстерністю. Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): 1 семестр – диференційований залік, 2-4 семестр – екзамен.
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як Moodle, Telegram, листування через e-mail, посилання на google-диск тощо). У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо. Від студентів очікується регулярне відвідування занять згідно з розкладом та обов'язкове виконання різних видів завдань. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	<u>Домра</u> Білоус В. (2003). Вплив хвилювання на формування художньої майстерності домриста. <i>Науковий вісник</i> , 26. 226–241. Білоус В. (2005). <i>Психологічні формування виконавської художньої майстерності</i> : [Автореф. дис. канд. мист., НМАУ ім. П.І. Чайковського]. Варнавська В., & Філатова Т. (2002). Виконавська та композиторська творчість: «Музичне приношення» українській домрі. <i>Теоретичні та практичні питання культурології: українське музикознавство на зламі</i>

століть. 9, 380–403.

Костенко Н. (2009). *Харківська домрова школа в контексті музично-виконавської культури України* [Автореф. дис. канд. мист., Харківський національний університет мистецтв].

Костенко, Н. (2021). Педагогічні традиції виконавства на домрі в Харкові ХХІ століття. *Аспекти історичного музикознавства*, 27–58.

Матвійчук Л. (2000). *Методичні основи формування виконавської майстерності домриста*. Київ : НМАУ.

Матвійчук Л. (2005). *Шлях до майстерності кобзиста*. Київ : НМАУ.

Петрик В. (2009). *Категорія інструменталізму в музичній творчості (на прикладі домрового мистецтва)* [Автореф. дис. канд. мист., ОНМА імені А. В. Нежданової]

Балалайка

Гайденко А. (2001). Народні інструменти у творчості митців харківської композиторської школи. *Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтв*, 3, 49–55.

Костогриз С. (2017). *Виконавство на балалайці харківщини як складова українського музичного мистецтва*. [Автореф. дис. канд. мист., Харківський національний університет мистецтв].

Костогриз С. (2017). Балалайка у мистецтві Україні. Факти та фактори. *Актуальні питання сучасного виконавського мистецтва на народних інструментах (кобза, домра, мандоліна, балалайка*, 3, 15–22.

Костогриз С. (2018). Жанрово-стильові пріоритети розвитку композиторської творчості для балалайки в Слобожанській Україні. *Аспекти історичного музикознавства*, 3, 87 – 100.

Лошков Ю. (2002). *Володимир Андрійович Комаренко*. Харків: ХДАК.

Москаленко В. (2001). Музичний твір як текст. *Київське музикознавство*, 7, 3–10.

Шебет Л. (2015). Народні інструменти в традиційно-побутовій культурі Слобідської України. *Мистецтвознавство*, 51, 50–61.

Тростянянський Є. (2007). *Твори та обробки для балалайки у супроводі фортепіано та баяна*. Сєверодонецьк.

Бандура

Брояко Н. (1997). *Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста*. Івано-Франківськ.

Ваврик О. (2006). *Кобзарські школи а Україні*. Тернопіль: Збруч.

Гнат Хоткевич. (2007). *Підручник гри на бандурі*. Харків:

Глас.

Губ'як Д. (2013). Соната для бандури у творчості сучасних українських композиторів. У С. І. Стрілець (Ред.), *Матеріали третьої міжнародної науково-практичної конференції «Творчість для народних інструментів композиторів України та зарубіжжя» та шостої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики»* (с. 160–165).

Дутчак В. (2001). *Аранжування для бандури*. Івано-Франківськ.

Мандзюк Л. (2004). *Самостійна робота бандуриста над гамами. Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв*. Київ–Харків: Глас.

Матвіїв Г. (2012). Нові інструментально-ігрові прийоми в сучасному бандурному репертуарі. *Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка*, 20, 221.

Мокрогуз І. (2010). Фізіологія особливостей руки як чинник формування моторики бандуриста. *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*, 13-14, 327–332.

Морозевич Н. (2004). Вокальність бандурного мистецтва. *Науковий вісник НМАУ. Музичне виконавство*, 10(40), 66–73.

Овчарова С. (2009). Формування навичок емоційного мислення бандуриста-виконавця на прикладі виконавсько-драматургічного аналізу камерних вокально-інструментальних творів для бандури Дніпропетровського композитора Валентини Мартинюк. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*, 4, 99-106.

Гітара

Вітошинський Л. (2006). *Про мистецтво гри на гітарі*. Львів: БаК,.

Михайленко М. (2003). *Методика викладання гри на шестиструнній гітарі*. Київ: «Ровно».

Ткаченко В. (2015). *Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Гітарний стиль Р. Діенса (на прикладі сюїти «Пам'яті Віла-Лобоса»)»*. Харків: ХНУМ,.

Ткаченко В. (2015). *Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Специфіка гітарного стилю К. Доменіконі (на прикладі сюїти «Коюнбаба»)»*. Харків: ХНУМ.

Іванніков Т. (2017). Українська гітарна музика: жанрово-стильові ретроспекції. *Історія музики: проблеми, процеси,*

персона. *Науковий вісник Національної музичної академії України*, 120, 188–208.

Іванніков Т. (2018). *Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості*. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г.

Тущенко М. (2008). «Іспанський концерт» для гітари з оркестром М. Стецюна: до питання створення національного репертуару в галузі гітарного мистецтва. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Гітара як звуковий образ світу: виконавське мистецтво та наука*, 23, 119–128.

Сидоренко В. (2008). Формування сучасного українського академічного гітарного репертуару у творчості львівських митців (на прикладі гітарної творчості В. Камінського). *Музикознавчі студії*, 18, 105–111.

Харнонкурт Н. (2002). *Музика як мова звуків (Шлях до нового розуміння музики)*. Суми: Собор.

Duncan C. (1997). *A Modern Approach to Classical Guitar*. Hal Leonard Corp.

Kappel H. (2016) *The Bible of Classical Guitar Technique*. AMA Musikverlag.

Tennant S. (2003.) *Basic Classical Guitar Method*. Alfred Music.

Цимбали

Баран, Т. (2003). Концертні цимбали : історико-теоретичний та методологічно-виконавський підходи. [Дис. канд. мистецтвознавства, НІАУ імені П. І. Чайковського].

Баран, Т. (2008). *Цимбали та музичний професіоналізм*. Львів : Афіша.

Брухаль, І. (2012). *Завалівський ансамбль цимбалістів – представник традиційного цимбального виконавства Тернопільщини*. Столична кафедра народних інструментів як методологічний центр жанру : матеріали конференції. Київ : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 277–285.

Гулянич, Ю. (2008). *Композитор Богдан Котюк. Грані творчої особистості*. Львів : Афіша.

Костенко, О. О., & Юрченко, О. П. (Укл.) (2021). *Інтерпретуємо твори Бориса Михеєва*. Перекладення для цимбалів : навчальний посібник. Харків: «Факт».

Костенко, О. (2001). Деякі тенденції використання цимбалів у творчості харківських композиторів. *Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка та виконавство*, 3, 68–78.

Костенко, О.О. (ред.) (2007). *Концертні твори для цимбалів : навчальний посібник*. Харків: ОНМЦПК.

Костенко, О. (Укл.) (2016). *Концертні твори для цимбалів :*

	<p>навчальний посібник. Харків, 2.</p> <p>Кужба, М., & Юрченко, О. (2021). Олена Костенко: фундатор харківської цимбальної школи. <i>Аспекти історичного музикознавства. До 95-річчя кафедри народних інструментів України, ХНУМ імені І. П. Котляревського</i>, 32, 135–150.</p> <p>Теуту, І. (2014). Теоретичні основи транскрипції в репертуарі цимбаліста. <i>Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського</i>, 110, 200–211.</p> <p>Мельничук, С. (2007). <i>Концертні твори для цимбалів : науково-методичний посібник</i>. Рівне: РДГУ.</p> <p>Мельничук, С. (2009). <i>Слобожанський оберіг : навчально-педагогічний та концертний репертуар цимбаліста</i>. Рівне : Волинські обереги.</p> <p>Світова асоціація цимбалістів. 6-й Світовий конгрес цимбалістів. <i>Довідник учасників</i>. (2001). Львів: Кобзар.</p> <p>Теуту, І. (2016). <i>Транскрипція в українському цимбальному мистецтві: історичний та теоретичний аспекти</i> [Дис. канд. мист., НМАУ імені П. І. Чайковського].</p> <p>Юрченко, О. (2015). <i>Жанрово-стильові засади професійного цимбального мистецтва України</i> [Дис. канд. мист., ХНУМ імені І. П. Котляревського].</p> <p><i>Herencsar, V. (2001). Cimbalomos osök nyomaban. 1.kötet. Allaga Geza. Budapest.</i></p>
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Виконавсько-педагогічна майстерність», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, 30 серпня 2023 року, протокол № 1.